

Fa Ede

Arcok

A Kanizsa Műhely antológiája

A 2002-es Költészet Napjára jelent meg a Kanizsa Műhely költőinek és íróinak 103 oldalas antológiája a fenti címmel.

A szép kiállítású kötet 15 szerző alkotásait mutatja be, köztük egy eszperantista műfordító, Szabadi Tibor fordításait.

Az antológia sokszínűnek, tematikailag gazdagnak mondható, mivel korunk krízisei és visszasságai épp úgy hangot kapnak benne, mint a magánélet örömei és bánatai. Külön értéke az összeállításnak, hogy a szűkebb pátriának, Nagykanizsa városának színei és hangulatai is megjelennek néhány helyi alkotó jóvoltából. (Bakonyi Erzsébet: *Kanizsa*, Kardos Ferenc: *Sugár úton*, Erdős Attila: *Egy emlékműhöz*, Horváth György: *Csótói idill*).

A könyv minden szerzője szuverén egyéniségnek tűnik. Nem hódolnak be az épp divatos korstílus(ok)/nak. Akik közülük kísérletező kedvűek - Czene Csaba, Fa Ede, Sabján Ferenc, Rada Gyula, Kardos Ferenc - ők is, írásaik zömében, inkább a magyar és a világlíra régebbi hagyományait követik. A modern és posztmodern irányzatok mondanivaló és eszköztárából csak mértékkel használnak fel bizonyos, nekik tetsző elemeket.

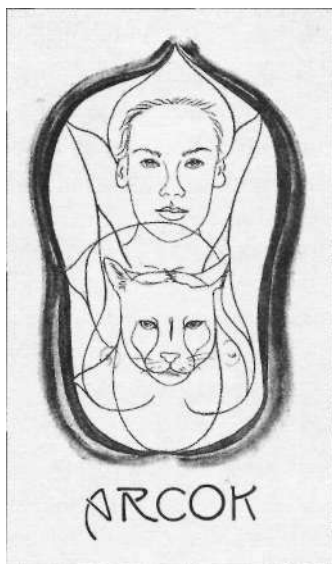
A tradíciók tiszteletben tartása megmutatkozik abban is, hogy a hagyományos erkölcsi értékeket szem előtt tartva beszélnek hazájukról, városukról, valamint a szerelemről, az életről és halálról. Többen is szép verseket írtak szüleikről, nagyszüleikről (Dezső Ferenc, Fa Ede, Erdős Attila).

Természetes, hogy a szerzők jelentős eltérést mutatnak, a kezdőtől, vagy attól, aki egy alacsonyabb szinten megrekedt, az önmagát magasabb mércék szerint is jól kifejező tehetségesig, sőt érett alkotóig. Néha azonban csak a szándék dicsérhető, a megvalósítás kevésbé.

Most lássuk az alkotókat külön-külön.

A kötet szerkesztője Bakonyi Erzsébet, rokonszenves törekvései ellenére sem tud komolyabb lírai teljesítményt felmutatni. Közönségikert arató *Anyá, s lánnya balladája* és a közölt mese (*A Hétbükkfa-forrás tündére*) is azt mutatja, hogy neki inkább egy-egy történet elmondásához van tehetsége.

A következő „arc” Czene Csabáé. Ő igazi lírikus alkotó. Itt közölt versei főleg a szerelemről szólnak; annak intenzív élményszerűsége fölött öröködik, minden rutinszerűséget, lanyhulást elutasítva, mivel: „Hidegen vesz körül, / egy megivott mosoly. / Színtelen roskadás lettem, / reszketeg ébrenlét sodor.” (*Sodrásban*) Vagy: „Lelkem korlátján át / hajlok testedre. / Benned száz halált halok.” (*Metamorfózis helyett*) A szexualitást is élményszerűen ki tudja fejezni: „Behunytt szemmel / téged akarlak - / Testet öltetni testedben / Lehelet finoman

/ engedd most magad / - mozdulj velem együtt...” (*Utoljára*)

Dezső Ferenc a 20. század első felének lírai hagyományát, annak szépségeszményeit és stiliztikai módszereit folytatja művészi, néhol kissé anakronisztikusan. Amikor az élményt esztétikai klisék mellőzésével sikerül kifejeznie, olyankor a meglepetés erejével képes megszólalni (*Anyám keze, Téli vers, Csak a szívünk dobolja a nyarat*). Egy jellemző részlet:

„Megfagyott a tücsökszó. / Dér ágon csüng az emlék, / madarak csőrében elfér.” (*Téli vers*)

Erdős Attila hangját kereső lírikus. Egy-két jó, költői találata a további fejlődés lehetőségét rejti.

Fa Ede a recenziens, ezúttal a saját munkáiról nem nyilatkozik.

Horváth György mondanivalói köznapiak, konzervatív jellegűek, ezeket fejezi ki minden stilizáció és attitűd-játék nélkül. Értéke emberségében van.

Kardos Ferenc művelt költő. Stílusa érzékeny, finom, árnyalatokban gazdag. Itt közölt munkái közül *az én rendszámom, avagy elemek és jellemek* című posztmodern ironiát csillogtató verse tetszett a legjobban: „S Khárón nincs sehol. Csónakja / evilágból átsodródott / műanyagdokk-darabokhoz madzagolva / himbál, mögötte éji díszlet / mit átvarr egy-egy árny." Ez nemcsak az ezredforduló hiteles hangja, hanem egyéni intonáció is!

Rada Gyula írásai közül az őszinte, életen-halálon túllendülő, de mindig materiális közegben maradó szerelem jól megírt verse a *Sörgyári Capricció*. A *Budafa* címűben az álmodozás szabad röptének leírását ilyen érdekes, groteszk módon fejezi be: „ember, természet, Isten / így tesz csodát, s most küldi ránk / az azáleák mély, dög szagát". A modern, elidegenedett emberről szól *az Egy senki hangjai-ban*. Az *Akt 1, 2, 3*, a Nőről rajzol kívül-belül erotikus képet. Hangja erőteljes és egyéni.

Rózsás János a kötet legismertebb írója. Itt is méltó a saját színvonalához: a *Születésnap* az uráli fogság idejéből idéz egy megható epizódot. A *Göcseji aratás* egy régi fálusi emlék részletes és érzékletes leírása.

Sabján Ferenc ösztönös verselő, több írásából hiányzik a műgond és a szigorú kohézió. A motívumok láncolatába - néha - oda nem illő elemek kerülnek; ezt azonban ellensúlyozzák az efféle telitalálatok: „Kibeszélik hallgatásod; / odavarnak fűhöz-fához".

(*Onnan erre*) Vagy: „Elindulhatsz oda-vissza; / Vak-ságoddal hosszú útra." (*Utóirat*) És: „Lánkra verten, hideg szélben, / Lét és nem lét közrefog." (*Késő üzenet*)

Szabadi Tibor az egyre gazdagodó eszperantó nyelvű irodalomból válogatott. A versek és elbeszélések közül különösen az utóbbiakat fordította le nagyon jól (Joseba Sarrionaindia és Bahri Peraj elbeszélései).

Szalai Rózsa a szép női és anyai érzelmeket fejezi ki őszintén, de még bizonytalan formai megoldásokkal.

Dr. Tóth Antal a nyelvet csüri-csavarja, groteszket ír. Lírja egy kissé nagyobb önkontrollal a nyelvkritikai irányzat egyik sajátos variációja lehetne: „Ahhoz, hogy gondolkodni tudjak / fejetetejére kell állítanom / valóság-másvilágom!" (*Ehhez ahhoz*)

Tulok Teréz mintha nem ebben a rettenetes és szépséges kríziskorban élne! Szívet melenget? gyermekverseket ír, de az ideális gyermeki szemléletet felnőtt-verseiben is megőrzi: „Hajdanában-danában / én is jártam Zalában / Csacsi vonta taligán / mivel nem volt paripám." (*Hajdanában-danában*)

A versek hangulatához jól illenek *Károlyfi Zsófia* színvonalas, költői grafikái.

A könyvet a nagykanizsai olvasóközönség nagy szeretettel fogadta.

Reméljük, hogy ez a kezdeményezés nem marad folytatás nélkül...

Szerzőink

Bakonyi Erzsébet újságíró - Nagykanizsa

Bánosi György költő — Budapest

Bodrogi Péter költő - Budapest

Borbás György művészeti író - Zalaegerszeg

Borsos Roland költő - Budapest

Czene Csaba költő - Nagykanizsa

Cseh Károly költő - Budapest

Erdélyi Z. János költő, műfordító - Budapest

Erdődi Gábor költő, műfordító - Budapest

Fa Ede költő, szerkesztő - Nagykanizsa

Gáspár Ferenc író - Budapest

Gyertyánági Endre tanár, szerkesztő - Nagykanizsa

Kara Kocsis Gabriella író - Keszthely

Kardos Ferenc költő, szerkesztő - Nagykanizsa

Kostyál László művészettörténész - Zalaegerszeg

Lárai Eszter költő - Budapest

Marosi Lajos műfordító - Budapest

Máté Adél költő - Budapest

Merényi Krisztián költő - Budapest

Mézes Gergely költő - Budapest

Molnár László helytörténész - Páka

Rózsás János memoáriró - Nagykanizsa

Szepesi Dóra költő - Budapest

Viczai Péter műfordító - Budapest